
ИСТРАЖИВАЊА

Радојица Вешовић⁴³

Учитељски факултет у Призрену – Лепосавић

СТАВОВИ СУДЕНАТА О ГЛОБАЛИЗАЦИЈИ

***Апстракт:** У раду су изнети резултати теоријско-емпиријског истраживања ставова студената о глобализацији. Полазећи од предмета истраживања циљ је да се утврде ставови студената факултета Универзитета у Приштини и Високе економске школе струковних студија смештених у Лепосавићу о глобализацији као светском процесу. На основу добијених резултата истраживања а према спроведној анкети на узорку од 126 студената, потврђене су све претпостављене хипотезе и општа хипотеза истраживања да не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији као светском процесу. На овим основана темеље се резултати овог теоријско – емпиријског истраживања, а најрелевантнији су изнети у форми закључка.*

Кључне речи: глобализација, светски процес, нови светски поредак, Висока економска школа

УВОД

Савременим светом се све више шири дух мондијализма и глобализације као процеса иманентног нивоу достигнутог развоја економских, научно-технолошких, културних и укупних потенцијала света. Процес глобализације, као облик разних врста повезивања народа и земаља у многоструким облицима је одавно започет и он је данас природан и незауостављив. Оно што је доиста спорно јесте да тренутни претенденти на владање светом прописују начин и средства по којима би се то владање извело. Нивоља је у томе што ти начини, планови и средства се много не разликују од оних старих заснованих на освајачким походима. Реч је о модернизованим плановима за стварање новог светског поретка са послушним државама без свога суверенитета.

⁴³ radojica.vesovic@pr.ac.rs

Крајем прошлог века у свету је дошло до снажних поремећаја у односима међу народима и државама. Однос и положај равнотеже се битно пореметио, пре свега у политичком и војном погледу. Некадашњи број јаких освајача који је делио свет међусобно кроз историју, окупљајући око себе бројне много мање и слабије сателите који су се надали свом делу плена из те поделе, сада се свео на једног таквог суперосвајача.

Данашњи свет трећег миленијума одликује се са три своја битна обележја. Она су: (1) научно-технолошка револуција која је постала генератор економских и политичких интеграција и материјална основа идеја мондијализма и глобализација света, (2) стратегија неоколонијалног освајања света под изговором глобализације као његове стварне неминовности и (3) највеће светске силе наоружавају се и развијају таква оружја која досад нису довољно позната и чија дејства укључују страшњу моћ разарања и масовног убијања живе силе комбиновану са последицама тектонских и климатских поремећаја.

Тежња и сан о владању другим народима из свог ближег а касније и даљег окружења није производ новог времена. Историја људског рода је богата таквим примерима и покушајима њене рационализације. Она бележи таква времена настајања да се покоре други народи и простори са циљем да се искористе богатства освојених предела а народи на тим просторима учине робовима, јефтиним радном снагом, послушним грађанима империје. Због овог циља су се и покретале пљачкашке хорде, колонијалне војске и друге војне формације, а покореним народима доносиле су зло, патњу и страдање настојећи да их покоре, униште, асимилирају, преведу у другу веру како би служили једном народу и његовом господару без поговора.

Развој производних снага и средстава комуникације јачао је вољу и апетите владара за покоравање света. Открића с краја XV века (откриће Северна и Јужне Америке, Индије) и у другој половини XVIII века (Аустралије) довеле су до ширења колонијализма и покоравања света. Зато се и каже да је опловљавање земљине кугле почетак претензија на светско богатство и зечеће мондијализма.

1. ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП ПРОБЛЕМУ ИСТРАЖИВАЊА

Сам термин глобализација је до пре неких петнаестак година био непознат у социолошкој литератури. Доказ томе је то што се тај појам не налази у речницима и енциклопедијама из тог периода. Иако је релативно кратко време његовог трајања, данас је наступила општа поплава његове присутности у различитим областима и облицима публиковане речи. Са сигурношћу се може рећи да после индустријске револуције као процеса модернизације, ниједна друштвена појава није изазвала такве последице и идејно-теоријске контраверзе као што је то глобализација.

Глобализација или мондијализација односи се на широк спектар економских, политичких и културних тенденција у савременом свету. У свакодневном говору, глобализација означава различите појаве, као што је на

пример растућа доминација Запада, посебно САД-а, у економским, политичким и културним пословима, што се изражава изразима *вестернизација* или *американизација* (Мимица и сар., 2007: 163). Глобализација је објективан и спонтан процес планетарних размера, или пак пројекат доминације Америке тј. Запада.

Осим заговорника глобализације постоје аутори који се доста критички осврћу на исту. У њиховим радовима је изнесен велики број података који говоре о негативним појавама глобализације. По њима и у савременом капитализму је присутна експлоатација. Савремена фаза капитализма означава се као радикални убиствени капитализам који се шири светом. Његов развој не значи само протеривање остатака социјалистичких система већ и социјалдемократски модел капитализма. То по свет има катастрофалне последице васкрсавања неоколонијалних облика зависности, ратне сукобе итд. Митровић с правом истиче „...да је после 1989. године дошло не само до слома комунизма, него и либерализма“ (Митровић, 2007: 93), где је капитализам радикално подстакао „...кризу у светском систему и сам улазећи у процес транзиције са неизвесним последицама“ (Волерстин, 2001:56). Генерално се може рећи да је глобализација у савременом свету сложен и суштински противречан процес. Неки аспекти ослобођања и размаха на једној страни, диктирају и доводе до поробљавања и деградације на другој.

Један од основних ставова глобалиста (мондијалиста) јесте да је суверенитет народа и држава превазиђен и да представља само препреку за реализацију њихових идеја. Браниоци теорије о глобализацији и њеној неопходности, истичу да свет данашњице треба да раскине са прошлошћу, традицијом и сопственом посебношћу држава, јер у времену електронског тржишта и умрежености то је све непотребно. Тржишна глобализација значи будућност у којој ће доминацију имати умрежени део света, док ће националне владе бити небитне у свему осим у очувању мрзовољног реда међу неумреженим масама. Што се тиче релације суверенитета и глобализације онда се може рећи да ако процес глобализације уважава потребе и тежње земаља и народа и ако поштује њихову самосталност и прихватају њихов национални идентитет и суверенитет, ако у спровођењу интеграције земље имају пуну равноправност и слободу избора итд. онда процес није споран (Митровић, 2002). Зато се и питање будућности суверенитета се мора гледати кроз историјску димензију.

У данашње време, тежња за новом поделом света прети да прерасте у отворени сукоб са несагледивим последицама. Владавина капитала се све отвореније приказује преко интереса мега корпорација које владају војном индустријом. Упркос познатим супротностима самог капитализма већина теоретичара и друштвених актера, доследно следи стратегију зависно мајоризације и нелиберално концепт друштвеног развоја. Волерстин у студији *После либерализма* (Волерстин, 1995) сматра да је дошло до решења не само комунизма, већ и касног либерализма. Он даље сматра да је дошло до

интеграције капитализма као светског система да у наредних педесет година предвиђа прелазак капитализма у нов капиталистички систем.

Будућност развоја света није у једностраној фаворизацији било којег правца, већ она лежи у комплексној синтези позитивних елемената на којима ће настати нови, бољи и праведнији свет (Митровић, 2004). Коалиција различитих друштвених кретања, који су стварни чиниоци отвореног друштва, створиће погодну климу за стварање и изградњу света у којем ће сваки појединац бити истински слободан. Алтернатива савременом капитализму тј. постакапиталистичком друштву заснованог на новим технологијама јесте развој хуманог бескласног друштва (Митровић, 2005). Друштво будућности неће почивати ни на класним, расним и другим поделама, већ на принципима солидарности. Ослобођење човека, хуманизација живота, спајање традиционалних и нових покрета који су чиниоци еманципације отвара перспективе будућности светског човечанства.

2. МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП ПРОБЛЕМУ ИСТРАЖИВАЊА

Предмет овог рада је истраживање ставова студената неких факултета Универзитета у Приштини и Високе економске школе струковних студија смештених у Лепосавићу о глобализацији као светском процесу.

Зависна варијабла су ставови студената о глобализацији. *Независне варијабле* су оне варијабле према којима су испитивани ставови студената о глобализацији. Оне су: пол студената (мушки и женски), географски домицил (село и град), факултет на коме студирају (Учитељски факултет, Факултет за спорт и физичко васпитање и Висока економска школа струковних студија), уписана година студија (питање је отвореног типа - у зависности од одговора извршена је класификација: прва, друга и трећа година студија) и просечна оцена током студирања (питање је отвореног типа - у зависности од одговора извршена је класификација: од 6,00 до 7,00 и од 7,01 до 8,00).

Циљ истраживања је да се утврде ставови студената факултета Универзитета у Приштини и Високе економске школе струковних студија смештених у Лепосавићу о глобализацији као светском процесу.

Из предмета и циља истраживања произилазе *задачи* истраживања.

1. Утврдити да ли постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од пола студената.
2. Утврдити да ли постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од географског домицила студената.
3. Утврдити да ли постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од факултета на коме студирају.
4. Утврдити да ли постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од уписане година студија.

-
-
5. Утврдити да ли постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од просечне оцене током студирања.

Општа хипотеза гласи: не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији.

Из ове опште хипотезе проистичу *посебне хипотезе*. Оне су:

1. не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији с обзиром на пол студената.
2. не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од географског домицила студената.
3. не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији с обзиром на факултет на коме студирају.
4. не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од уписане године студија.
5. не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији с обзиром на просечну оцену током студирања.

Методe и инструменти истраживања. Примењен је историјски поступак у приказивању прошлости и компаративни поступак у приказивању садашњег стања. Примењене су дескриптивна, аналитичка и метода анализе садржаја. Техника истраживања је анкетирање. Обављено је групно и за време одржавања наставе. Овакав начин примењен је у циљу ефикаснијег прикупљања података и због тога што се тиме најмање ремети режим рада у настави. Као инструмент коришћен је упитник. Састоји се од 10 питања. Питања су постављена на тростепеној скали Ликертовог типа са понуђеним могућностима (слажен се, нисам сигуран-а и не слажем се). Инструмент је конструисан за ово истраживање.

Популацију чине сви студенти факултета и Високе економске школе струковних студија смештених у Лепосавићу у времену мај-јун 2007. године када је истраживање спроведено. У *узорку* је 126 студената који су обухваћени овим истраживањем. Структура узорка је следећа: према полу (женског пола - 73,02% и мушког пола - 26,98%), према географском домицилу (са села и из приградских насеља - 50,79% и из града - 49,21%), према факултету на коме студирају (са Учитељског факултета - 60,31% и по 39,69% са Факултета за спорт и физичко васпитање и са Високе економске школе струковних студија), према уписаној години студија (са прве године студија - 53,96%, са треће године студија - 28,58% и са друге године студија - 17,46%) и према просечној оцени у току студија (од 6,00 до 7,00 - 53,96% и од 7,01 до 8,00 - 46,04%).

За обраду добијених података коришћен је коефицијент контингенције χ^2 - тест, коефицијент контингенције (C), степени слободе (df) и приближна статистичка значајност разлике (p).

3. ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА
ДИСКУСИЈА И АНАЛИЗА

Табела 1 – Пол и ставови студената о глобализацији

	Категоријални ставови			Укупно
	1,00	2,00	3,00	
Пол 1,00 Резултат	6	28	0	34
Очекивани резултат	5.4	23.2	5.4	34.0
% унутар пола	17.6%	82.4%	.0%	100.0%
% унутар кат. ставова	30.0%	32.6%	.0%	27.0%
Пол 2,00 Резултат	14	58	20	92
Очекивани резултат	10.6	62.8	14.6	92.0
% унутар пола	15.2%	63.0%	21.7%	100.0%
% унутар кат. ставова	70.0%	67.4%	100.0%	73.0%
Укупно Резултат	20	86	20	126
Очекивани резултат	20.0	86.0	20.0	126.0
% унутар пола	15.9%	68.3%	15.9%	100.0%
% унутар кат. ставова	100.0%	100.0%	100%	100.0%

$\chi^2 - 4.420$

$C - 0.256$

$df - 2$

$p - 0.110$

Добијени подаци показују да у зваисности од пола студената не постоји статистички значајна разлика у њиховим ставовима о глобализацији. На то указује и вредност χ^2 теста – 4.420 која није значајн, јер је израчуната статистичка значајност разлике $p - 0.110$ (табела 1). На овакав закључак упућује и чиненица да је у укупној популацији студената смештених у Лепосавићу приближно уједначен број студената према полу. Та уједначеност је највећа на Високој економској школи струковних студија, док је на Учитељском факултету више студената женског пола а на Факултету за спорт и физичко васпитање више студената мушког пола. Овим је потврђена прва хипотеза истраживања.

Табела 2 – Географски домицил и ставови студената о глобализацији

	Категоријални ставови			Укупно
	1,00	2,00	3,00	
ДОМ. 1,00 Резултат	14	46	0	64
Очекивани резултат	10.2	43.6	5.4	64.0
% унутар домицила	21.9%	71.9%	.0%	100.0%
% унутар кат. ставова	70.0%	53.5%	.0%	27.0%
ДОМ. 2,00 Резултат	6	40	16	62
Очекивани резултат	5.8	43.6	5.8	62.0
% унутар домицила	9.7%	71.9%	25.8%	100.0%
% унутар кат. ставова	30.0%	53.5%	80.0%	73.0%
Укупно Резултат	20	86	20	126
Очекивани резултат	20.0	86.0	20.0	126.0
% унутар домицила	15.9%	68.3%	15.9%	100.0%
% унутар кат. ставова	100.0%	100.0%	100%	100.0%

$\chi^2 - 5.393$

$C - 0.281$

$df - 2$

$p - 0.067$

Према приказаним подацима у табели 2 види се да је углавном уједначен број студената према географском домицилу. Такође, међу укрштаним варијаблама не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији. На то указује и вредност χ^2 теста – 5.397 која није значајна, јер је израчуната статистичка значајност разлике $p = 0.067$. Ови резултати могу бити занимљиви, с обзиром да би било логичније да се ставови о глобализацији разликују у зависности од географског домицила студената. Међутим, овакав резултат није случајан ако се зна да данас углавном свако домаћинство на селу или у приградском насељу има телевизор, рачунар, приступ интернету и остале уређаје као и домаћинства у граду. На овај начин потврђена је друга хипотеза истраживања.

Табела 3 – Факултет на коме студирају и ставови студената о глобализацији

	Категоријални ставови			Укупно
	1,00	2,00	3,00	
ФАК. 1,00 Резултат	14	50	12	76
Очекивани резултат	12.0	51.8	12.0	76.0
% унутар факултета	18.4%	65.8%	15.8%	100.0%
% унутар кат. ставова	70.0%	58.1%	60.0%	60.3%
ФАК. 2,00 Резултат	6	36	8	50
Очекивани резултат	8.0	34.2	8.0	50.0
% унутар факултета	12.0%	72.0%	16.0%	100.0%
% унутар кат. ставова	30.0%	41.9%	40.0%	39.7%
Укупно Резултат	20	86	20	126
Очекивани резултат	20.0	86.0	20.0	126.0
% унутар факултета	15.9%	68.3%	15.9%	100.0%
% унутар кат. ставова	100.0%	100.0%	100%	100.0%

$\chi^2 - 0.477$

$C - 0.087$

$df - 2$

$p - 0.788$

Подаци приказани у табели 3 показују да не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од факултета на коме студирају. На то указује и вредност χ^2 теста – 0.477 која није значајна, јер је израчуната статистичка значајност разлике $p = 0.788$. Уједначеност студената посматрана је са једне стране где су углавном студенти Учитељског факултета а са друге студенти Факултета за спорт и физичко васпитање и Високе економске школе струковних студија. На овај начин потврђена је и трећа хипотеза истраживања.

Табела 4 – Уписана година студија и ставови студената о глобализацији

	Категоријални ставови			Укупно
	1,00	2,00	3,00	
УГС 1,00 Резултат	14	40	14	68
Очекивани резултат	10.8	46.4	10.8	68.0
% унутар УГС	20.6%	58.8%	20.6%	100.0%
% унутар кат. ставова	70.0%	46.5%	70.0%	54.0%
УГС 2,00 Резултат	0	18	4	22
Очекивани резултат	3.4	15.0	3.4	22.0
% унутар УГС	.0%	81.8%	18.2%	100.0%
% унутар кат. ставова	.0%	20.9%	20.0%	28.6%
УГС 3,00 Резултат	6	28	2	36
Очекивани резултат	5.8	24.6	5.8	36.0
% унутар УГС	16.7%	77.8%	5.6%	100.0%
% унутар кат. ставова	30.0%	32.6%	10.0%	28.6%
Укупно Резултат	20	86	20	126
Очекивани резултат	20.0	86.0	20.0	126.0
% унутар УГС	15.9%	68.3%	15.9%	100.0%
% унутар кат. ставова	100.0%	100.0%	100%	100.0%

$\chi^2 - 4.928$ $C - 0.269$ $df - 4$ $p - 0.295$

Према приказаним подацима (табела 4) види се да не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од уписане године студија. То показује и вредност χ^2 теста – 4.928 која није значајна, јер је израчуната статистичка значајност разлике $p - 0.295$. Потврђена је и четврта хипотеза истраживања.

Табела 5 – Просечна оцена у току студија и ставови студената о глобализацији

	Категоријални ставови			Укупно
	1,00	2,00	3,00	
ПО 1,00 Резултат	10	50	8	68
Очекивани резултат	10.8	46.4	10.8	68.0
% унутар ПО	14.7%	73.5%	11.8%	100.0%
% унутар кат. ставова	50.0%	58.1%	40.0%	54.0%
ПО 2,00 Резултат	10	36	12	58
Очекивани резултат	9.2	39.2	9.2	58.0
% унутар ПО	17.2%	62.1%	20.7%	100.0%
% унутар кат. ставова	50.0%	41.9%	60.0%	46.0%
Укупно Резултат	20	86	20	126
Очекивани резултат	20.0	86.0	20.0	126.0
% унутар ПО	15.9%	68.3%	15.9%	100.0%
% унутар кат. ставова	100.0%	100.0%	100%	100.0%

$\chi^2 - 1.150$ $C - 0.134$ $df - 2$ $p - 0.563$

Према приказан им подацима у табели 5 види се да не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији у зависности од њихове просечне оцене у току студија. То показује и вредност χ^2

теста – 1.150 која није значајна, јер је израчуната статистичка значајност разлике $p = 0.563$. Оваква уједначеност је и очекивана зато што је уједначен и број студената који имају просечну оцену од 6,00 и 7,00 и студената који имају просечну оцену преко 7,00. Овим је потврђена и пета хипотеза истраживања.

Након теоријске и емпиријске анализе и према до сада свим претпостављеним и потврђеним хипотезама, потврђена је и општа хипотеза истраживања да не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената о глобализацији.

3. ЗАКЉУЧЦИ ИСТРАЖИВАЊА И МОГУЋИ ПРАВЦИ БУДУЋИХ ИСТРАЖИВАЊА

У овом раду изнети су резултати теоријско-емпиријског истраживања ставова студената факултета Универзитета у Приштини и Високе економске школе струковних студија смештених у Лепосавићу. Теоријским разматрањем проблема истраживања утврђено је да је глобализација, која је у суштини тотално нова епохална друштвена појава, довела до различитих полазишта и погледа у њеном проучавању. Постоје три различита теоријска приступа глобализацији, а они су: (1) хиперглобалистички, (2) скептички и (3) трансформационистички. Друштвени развој данашњице условљен технолошким развојем информатичке умрежености света обезбеђује да се глобализација може посматрати кроз међузависност развоја модерних производних снага научно-технолошке револуције. Осим заговорника глобализације, постоје и аутори који се доста критички осврћу на исту. У њиховим радовима изнесен је велики број података који говоре о негативним појавама глобализације. По њима, и у савременом капитализму, присутна је експлоатација.

Када се говори о глобализацији, говори се и о алтернативама развоја. У вези са тим, често се наводи да будућност развоја света није у једностраној фаворизацији било којег правца. Будућност развоја света заправо лежи у комплексној синтези позитивних елемената на којима ће настати нови, бољи и праведнији свет. Коалиција различитих друштвених кретања, који су стварни чиниоци отвореног друштва, треба да створе погодну климу за стварање и изградњу света у којем ће сваки појединац бити истински слободан. Алтернатива савременом капитализму јесте развој хуманог бескласног друштва. Друштво будућности неће почивати ни на класним, верским, расним и другим поделама, већ на принципима солидарности. Ослобођење човека, хуманизација живота, спајање традиционалних и нових покрета који су чиниоци еманципације, отвара перспективе будућности светског човечанства.

Емпиријским истраживањем, потврђене су све пет претпостављене посебне хипотезе по којима не постоји статистички значајна разлика у ставовима студената факултета Универзитета у Приштини и Високе економске школе струковних студија смештених у Лепосавићу о глобализацији у зависности од њиховог пола, географског домицила, факултета на коме студирају, уписане године студија и просечне оцене током студирања. Анализом

добијених података утврђено је да је овакав резултат био очекиван с обзиром на саму структуру узорка који је показао да међу ставовима испитаника нема значајнијих разлика.

Узимајући у обзир практични смисао и значај овог истраживања, неопходно је да се на крају изнесу и одређене препоруке, које могу бити од помоћи будућим теоретичарима и практичарима у њиховом раду и истраживању. Будућим истраживачима се препоручује да поново закораче у овај још увек недовољно истражен проблем, како би се проверили резултати овог или сличних истраживања и тиме открили до сада неопажено или недовољно истражено. Да за то има разлога и да постоји потреба, потврђују и резултати овог истраживања нарочито у случајевима где је утврђено да не постоји статистички значајна разлика међу укрштаним варијаблама. То, истовремено значи, да би било пожељно да будући истраживачи, своја истраживања прошире и на студенте осталих факултета Универзитета у Приштини, а у неком истраживању ширег обима и на студенте осталих универзитета у Србији. И многа друга питања и проблеми повезани са глобализацијом завређују пажњу. При том се нарочито значајним сматра продубљенија анализа утицаја ставова студената о појединим аспектима глобализације. Очекује се да ће резултати овог истраживања, као и предложене препоруке, помоћи будућим теоретичарима и истраживачима у њиховим будућим истраживањима у овој области и да ће овај рад бити од значаја за социолошку теорију и праксу.

ЛИТЕРАТУРА:

1. **Beck, U. (2000):** *What is Globalization*, Cambridge, Polity Press.
2. **Волерстин, И. (1995):** *После либерализма*, Подгорица, ЦИТ.
3. **Вулетић, В. (уред.) (2003):** *Социолошка хрестоматија*, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства.
4. **Гиденс, Е. (1998):** *Последице модерности*, Београд, Филип Вишњић.
5. **Мандер, Ц.; Голдемит, Е. (2003):** *Глобализација – аргументи против*, Београд, Клио.
6. **Марковић, Д. (2002):** *Социологија и глобализација*, Ниш, Просвета.
7. **Милановић, Б. (2007):** *Два лица глобализације*, Београд, Архипелаг.
8. **Митровић, Љ. (2000):** *Глобализација и савремена левница*, Београд, Институт за политичке студије.
9. **Митровић, Љ. (2005):** *Ка култури мира на Балкану*, Ниш, Центар за балканске студије; Свен.
10. **Митровић, Љ. (2004):** *Пут у зависно друштво – Биланс транзиције на Балкану*, Ниш; Београд, Институт за балканске студије; Институт за политичке студије.
11. **Мићовић, Б. (2007):** *Глобализација – мит или стварност*, Београд, Архипелаг.
12. **Пејчулић, М. (2005):** *Два лица света*, Београд, Гутенбергова галаксија.
13. **Рицер, Ж. (1999):** *Мекдоналдизација друштва*, Загреб, Јесенски и Турк.

-
-
14. **Freidman, T. (1999):** *The lexus and the olive Three understanding globalization*, New York, Farrar Straus Giroux.
 15. **Хантигнтон, С. (1998):** *Сукоб цивилизација*, Подгорица, ЦИТ.
 16. **Хелд, Д. (1997):** *Демократија и глобални поредак*, Београд, Филип Вишњић.
 17. **Чомски, Н. (1999):** *Контролисана демократија*, Подгорица, ЦИТ.

Radojica Vesovic

Teachers' Training Faculty in Prizren – Leposavić

THE ATTITUDES OF THE STUDENTS ABOUT GLOBALIZATION

Summary: *In this work the results of the theoretical-empirical research about attitudes of students of The University in Pristina and High Economic School in Leposavic about globalization are given. Based on the subject of the research, our aim is to fortify the attitudes of students of different faculties of The University in Pristina and High Economic School in Leposavic about globalization as the world process. Based on the results that we have got in the research which has been conducted on the sample of 126 students all hypothesis are confirmed, so we have fortified that there is no statistically significant difference between students related to their attitudes about globalization as the world process. This is the base of the results of this theoretical-empirical research, and the most relevant once are given in the form of conclusion.*

Key words: globalization, world process, new established order, The High Economic School.